Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Powiatu w Pile z dnia .....2024 r.

powiat pilski

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 w Powiecie Pilskim.

Piła 2024

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI 2

WSTĘP 3

1. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH. 5

2. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ - PODSTAWY TEORETYCZNE. 6

2.1. Definicja przemocy domowej 6

2.2. Rodzaje przemocy. 6

2.3. Charakterystyka osoby doznającej przemoc domową 7

2.4. Charakterystyka osoby stosującej przemoc domową. 7

2.5. Cykle przemocy domowej 7

2.6. Konsekwencje przemocy domowej 9

3. ZADANIA SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH, SŁUŻB SPOŁECZNYCH ORAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W DZIEDZINIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ. 10

4. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU PILSKIEGO 16

4.1. Położenie Powiatu Pilskiego 16

4.2. Dane z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023. 16

4.3 Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej w latach 2021 - 2023 z terenu Powiatu Pilskiego 21

4.4 Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych ze Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile w latach 2021 - 2023 24

5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU. 25

5.1 Cel główny i cele szczegółowe 25

5.2 Harmonogram działań 28

6. REALIZATORZY I WSPÓŁREALIZATORZY PROGRAMU. 30

7. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU. 30

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU. 30

WSTĘP

Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemoc domową jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zjawisko przemocy w rodzinie w wielu środowiskach, niestety jest nadal traktowane jako temat wstydliwy, upokarzający, a informacje o tym zjawisku nie opuszczają „czterech ścian mieszkań", w których często dochodzi do dramatów.

Jednak od kilku lat rzeczywistość w tym zakresie zmienia się, wprowadzono nowe narzędzia prawne i procedury zmierzające do skuteczniejszej ochrony osób dotkniętych przemocą domową, dzięki kampaniom społecznym zwiększa się świadomość społeczna, a przeprowadzane szkolenia podnoszą profesjonalizm służb odpowiedzialnych za walkę z tym zjawiskiem.

Większość sytuacji przemocowych zachodzi wewnątrz rodziny, nie wychodzi na światło dzienne i nie jest zgłaszanych. Doświadczają jej nie tylko kobiety, ale także dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne, a czasem także mężczyźni. Stosowanie przemocy wobec człowieka odciska piętno na wszystkich jego sferach rozwojowych. Ma negatywne konsekwencje dla zdrowia fizycznego, rozwoju umysłowego, stanu psychicznego oraz umiejętności współżycia z innymi ludźmi. Zjawisko przemocy dotyka wszystkich warstw społecznych, nie jest to problem występujący tylko w tzw. rodzinach patologicznych.

Przemoc domowa może mieć miejsce we wszystkich warunkach społecznych. Nie zależy ani od statusu społecznego, ani od poziomu wykształcenia, ani od kondycji materialnej domowników.

W sytuacji gdy rodzina stanowi źródło przemocy najwyższy czas, aby przezwyciężyć własne obawy i strach przed zmianami. Wystarczy tylko podjąć kilka pierwszych kroków, a resztą zajmą się odpowiednie służby i organy, które czekają na właściwy sygnał. Specjalnie utworzone zespoły interdyscyplinarne w gminach opracowują indywidualny plan pomocy, a współpracujące ze sobą służby podejmą odpowiednie działania, aby wyeliminować przemoc i przynieść niezbędną pomoc. Należy pamiętać, że bez powiadomienia służb lub właściwych organów oraz dalszej współpracy z nimi, przeciwdziałanie przemocy domowej jest znacznie utrudnione. Przemoc domowa, niezależnie jaką formę przybiera, nic nie usprawiedliwia. Trzeba poznać swoje prawa, wyjść z cienia i pozwolić sobie pomóc.

Pomoc udzielana osobom doznającym przemocy domowej oraz świadkom, w szczególności dzieciom, polega w głównej mierze na udzielaniu wsparcia terapeutycznego, psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego i prawnego oraz na odizolowaniu ich od sprawcy (udzielenie schronienia), a osoby stosujące przemoc domową uczestniczą w programie korekcyjno

- edukacyjnym. Należy podkreślić, iż działania te, aby były w pełni kompleksowe i profesjonalne, muszą być przedsięwzięciem interdyscyplinarnym.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 ma służyć wytyczeniu kierunków działań w obszarach profilaktycznych, interwencyjnych, zabezpieczających, wspierających i korekcyjno - edukacyjnych. Zaplanowane zadania mają na celu poprawę sytuacji rodzin dotkniętych przemocą domową, a także ochronę osób i rodzin zagrożonych przemocą domową.

1. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH.

Program w szczególności realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, (Dz. U. z 2023 r., poz. 901, z późn. zm);
- ustawa z 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, (Dz. U. z 2023 r., poz. 2809);
- ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151);
- ustawaz dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, (Dz. U. z 2024 r., poz. 37);
- ustawaz dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania cywilnego, (Dz. U. z 2023 r., poz. 1550 z późn.zm.);
- ustawaz dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, (Dz. U. z 2024 r., poz. 17);
- ustawaz dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń, (Dz. U. z 2023 r., poz. 2119);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, (Dz. U. z 2024 r., poz. 145);
- ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, (Dz. U. z 2023 r., poz. 1266, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, (Dz. U. z 2023 r., poz. 571);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta" (Dz. U. 2023 r. poz. 1870);
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony (Dz.U. 2023 r. poz. 1807);
- uchwała nr 248 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023, (M.P. 2022, poz.1259);
- uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 (M.P. 2023, poz. 1232).

2. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ - PODSTAWY TEORETYCZNE.

2.1. Definicja przemocy domowej.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej przemoc domową należy przez to rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Kryteria przemocy w rodzinie:

- intencjonalność działania,
- istniejąca wyraźna asymetria sił,
- naruszenie praw i dóbr osobistych osoby doznającej przemoc domową,
- spowodowanie cierpienia i bólu u osoby doznającej przemoc domową,
- spowodowanie osłabienia lub braku zdolności u osoby dotkniętej przemocą domową do samoobrony.

2.2. Rodzaje przemocy.

- Fizyczna: naruszanie nietykalności fizycznej jest zachowaniem intencjonalnym powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko np. popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie, ciągnięcie za włosy, przypalanie papierosem, krępowanie ruchów itp.
- Psychiczna: naruszenie godności osobistej osoby doznającej przemocy domowej objawiające się poprzez stosowanie przymusu, gróźb, obrażaniu, osądzaniu, krytykowaniu, straszeniu, obwinianiu, wyśmiewaniu, szantażowaniu itp.
- Seksualna: naruszenie intymności, o którym mówimy, kiedy dochodzi do zmuszenia osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy nie jest w pełni świadomą bądź gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić np. wymuszanie pożycia, gwałt, obmacywanie, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, ocenianie wyglądu, komentowanie szczegółów anatomicznych, sprawności seksualnej itp.
- Ekonomiczna: wiąże się z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków do życia lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane podstawowe i niezbędne życiowe

potrzeby np. odbieranie pieniędzy, używanie rzeczy bez pozwolenia, dysponowanie czyjąś własnością, niszczenie rzeczy, przeglądanie korespondencji, sprzedaż wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zaciąganie kredytów „na wspólne konto" bez zgody partnera, zmuszanie do spłacania długów itp.

• Zaniedbanie: naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np. nie przekazywanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokajania podstawowych potrzeb itp.

2.3. Charakterystyka osoby doznającej przemoc domową.

Na osobę doznającą przemoc domową ma wpływ wiele czynników zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych: mity i stereotypy o przemocy, warunki bytowe i materialne, postawy osób bliskich i autorytetów, dostępność i jakość instytucjonalnych form interwencji i wsparcia, styl zachowania, osobowość i inne właściwości osoby doznającą przemoc domową, specyfika relacji interpersonalnych między osobą doznającą przemoc domową i sprawcą oraz inne znaczące relacje interpersonalne np. dzieci, pamięć minionych doświadczeń życiowych osoby doznającej przemoc domową. Osoby doznające przemoc domową to zazwyczaj osoby cechujące się niską samooceną. W wyniku doznawania przemocy często izolują się społecznie, nadużywają środków psychoaktywnych lub alkoholu, są silnie zależne od partnera. Brakuje im wiary we własną sprawczość. Ze względu na swoją sytuację odczuwają silny wstyd i poczucie winy. Bierność w działaniu spowodowana jest często wizją braku perspektyw na przyszłość.

2.4. Charakterystyka osoby stosującej przemoc domową.

Niezwykle trudno skonstruować jednoznaczny profil sprawcy przemocy domowej. Reprezentują oni wszystkie grupy społeczne, rasy, religie, różne poziomy wykształcenia, pochodzenie społeczne i status materialny. Można jedynie wskazać pewne cechy wspólne oraz czynniki, których występowanie zwiększa prawdopodobieństwo użycia przez sprawcę przemocy domowej. Należą do nich niska samoocena, niska odporność na stres, patologiczna zazdrość, obwinianie innych o swoje zachowanie, skłonność do przenoszenia złości spowodowanej niekorzystnymi wydarzeniami życiowymi, nadużywanie bądź uzależnienie od alkoholu i substancji psychoaktywnych, zaburzenia osobowości, doświadczanie przemocy w dzieciństwie, niski poziom empatii oraz kompetencji społecznych, lęk przed porzuceniem, brak poczucia winy. Osoby stosujące przemoc domową często prezentują takie poglądy na dom i rodzinę, w których dominują te o przewadze mężczyzny i stereotypowej roli kobiety.

2.5. Cykle przemocy domowej.

W ogólnej opinii częste zdziwienie budzi fakt długotrwałego pozostawania osób dotkniętych przemocą domową w zależności od osoby stosującej przemoc domową. Tymczasem ma na to wpływ wiele czynników. Należą do nich sytuacja społeczna, postawy osób trzecich, mity i stereotypy

na temat przemocy uwewnętrznione przez same osoby doznające przemoc domową, wreszcie specyficzne mechanizmy przemocy, które odejmuję wewnętrzną siłę osobom krzywdzonym i utrudniają wyjście z przemocy.

Zaobserwowano, że przemoc domowa zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości zwanej cyklem przemocy. Cykl ten składa się z trzech następujących po sobie faz: tworzenia i budowania napięcia, gwałtownej przemocy, uspokojenia i miłości odraczających kolejną fazę przemocy.

Faza narastania napięcia

Tę fazę charakteryzuje pojawianie się coraz większej liczby sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia. Jeden z partnerów staje się drażliwy i poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje u niego złość i wyprowadza z równowagi. Krytykuje oraz poniża partnerkę poprawiając w ten sposób samopoczucie. Prowokuje kłótnie i sprawia wrażenie, że nie panuje nad gniewem. W tej fazie partner może (ale nie musi) pić więcej alkoholu, przyjmować narkotyki lub inne substancje odurzające. Reakcją osoby doznającej przemocy domowej jest najczęściej próba opanowania sytuacji za wszelką cenę. Uspokaja go, spełnia zachcianki, przeprasza za swoje „niewłaściwe" zachowanie, sumiennie wywiązuje się ze wszystkich obowiązków. Ciągle zastanawia się, co może jeszcze zrobić, aby nie doszło do wybuchu agresji.

Faza gwałtownej przemocy

W tej fazie napięcie, które narastało w partnerze znajduje upust. Partner staje się gwałtowny, nieprzewidywalny, często wpada w szał. Eksplozję wywołuje najczęściej jakiś drobiazg. Wybuch agresji objawia się najczęściej biciem pięściami lub przy użyciu przedmiotów, kopaniem grożeniem bronią, duszeniem. Można zaobserwować również natężenie agresji słownej. Osoba doznająca przemocy domowej ponownie stara się uspokoić partnera i ochronić siebie i dzieci. Zazwyczaj, niezależnie od tego jak bardzo się stara wściekłość partnera cięgle narasta. Czuje się bezradna. Po zakończeniu wybuchu przemocy, kobieta często jest w stanie szoku, odczuwa złość, wstyd i przerażenie. Skutki mogą być różne np. podbite oko, wybite zęby, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, śmierć. Następstwem psychologicznym może być apatia, depresja, a w konsekwencji nawet samobójstwo.

Faza miodowego miesiąca

Po wyładowaniu swojej złości, bardzo często osoba stosująca przemoc domową wie, że posunął się za daleko i zmienia się w zupełnie inną osobę. Zaczyna przepraszać za to co zrobił, szczerze żałuje swojego zachowania, obiecuje, że to się nigdy więcej nie powtórzy, że nie wie zupełnie, co się z nim stało, starając się znaleźć zewnętrzne wytłumaczenie dla swojego zachowania np. „wiesz jaki mam teraz trudny okres w pracy, to wszystko przez ten alkohol itp." Osoba stosująca przemoc domową okazuje skruchę, ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, upominki, zachowuje się jakby przemoc nigdy

nie miała miejsca. Rozmawia z partnerką, spędza z nią czas, dzieli się swoimi przeżyciami. Utrzymuje satysfakcjonujące kontakty seksualne. Patrząc z zewnątrz można odnieść wrażenie, że są szczęśliwą, świeżo zakochaną parą. W wyniku takiego zachowania kobieta zaczyna wierzyć, że jednak partner się zmienił i ostatni akt przemocy faktycznie był incydentem. Czuje się kochana, odczuwa bliskość i zespolenie się z partnerem. Życie we dwoje wydaje się piękne i pełne nadziei. Prawdziwe zagrożenie jakie niesie ze sobą faza miodowego miesiąca związane jest z tym, że przemoc w kolejnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza. Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czy zwykle z upływem czasu skracają się fazy miodowego miesiąca, a wydłużają i mają bardziej dramatyczny przebieg niż pozostałe. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy.

2.6. Konsekwencje przemocy domowej.

- bezpośrednie uszkodzenia ciała: rany, złamania, stłuczenia, siniaki, poparzenia itp.,
- życie w chronicznym stresie i poczuciu zagrożenia prowadzi do zaburzeń psychosomatycznych tj. migren, bólów brzucha, klatki piersiowej, stawów i kręgosłupa, duszności, bezsenności, utraty apetytu itp.,
- może rozwinąć się zespół stresu pourazowego oraz wyuczona bezradność,
- zniszczone zostaje poczucie mocy sprawczej osoby doznającej przemoc domową, obniżeniu ulega poczucie własnej wartości i godności oraz zdolność do stawiania oporu i skutecznej obrony, na skutek odizolowania od zewnętrznych źródeł wsparcia dochodzi do całkowitego uzależnienia osoby doznającej przemoc domową od sprawcy,
- pojawiają się zaburzenia dotyczące sfery intymnej i seksualności takie jak: utrata poczucia atrakcyjności, oziębłość, unikanie seksu, bolesne stosunki, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci przeciwnej,
- u dzieci będących świadkami przemocy domowej występują liczne problemy emocjonalne: osłabienie koncentracji, agresja wobec otoczenia, demoralizacja, nocne moczenia, depresja, myśli samobójcze, akty samookaleczenia oraz zwiększone ryzyko stosowania przemocy wobec partnerów w przyszłości.

Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym. Jego destrukcyjna siła wpływa na zachowania międzyludzkie i powoduje szereg zaburzeń w systemie rodzinnym odbierając poczucie bezpieczeństwa czy możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym. Dlatego tak ważne jest dążenie do zbudowania interdyscyplinarnej sieci wsparcia i systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

3. ZADANIA SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH, SŁUŻB SPOŁECZNYCH ORAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W DZIEDZINIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej szczegółowo określa formy bezpłatnej pomocy osobom doznającym przemoc domową, należą do nich między innymi:

1) poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne;

2) interwencja kryzysowa i wsparcie;

3) ochrona przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującym przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;

4) zapewnienie osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;

5) badania lekarskie w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydanie zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;

6) zapewnienie osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;

2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;

3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;

4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;

3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;

4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy

domowej;

2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową

3) opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;

4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Powiatu Pilskiego realizują następujące podmioty:

1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile.

ul. Niepodległości 37, 64-920 Piła.

Podstawowym celem działalności PCPR jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym; a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku braku możliwości zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców.

W ramach pomocy osobom dotkniętym problemem przemocy lub innymi kryzysami Centrum udziela wsparcia poprzez poradnictwo prawne, psychologiczne, terapie rodzin.

2) Ośrodek Wsparcia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pile

ul. Spacerowa 23, 64-920 Piła

Ośrodek Wsparcia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pile zapewnia całodobowe schronienie osobom tego pozbawionym, zwłaszcza bezdomnym i ofiarom przemocy domowej. Placówka mieści się przy ul. Spacerowa 23 w Pile. Okres pobytu w Ośrodku ustalany jest indywidualnie w zależności od sytuacji kierowanej osoby. Osoby przebywające w Ośrodku Wsparcia obejmowane są na miejscu wsparciem pracownika socjalnego a także mogą korzystać ze specjalistycznej pomocy psychologicznej.

3) Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Pilskim;

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile

ul. Kwiatowa 5, 64-920 Piła

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiej

Plac Powstańców Wielkopolskich 20/21, 89-320 Wysoka

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy

ul. Złotowska 11a, 89-310 Łobżenica

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu

ul. Ks. Kordeckiego 1, 89-340 Białośliwie

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu

ul. Wojska Polskiego 12, 64-850 Ujście

- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach

ul. Dworcowa 22, 64-810 Kaczory

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku

ul. Bydgoska 38, 89-300 Wyrzysk

- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim

ul. Kościuszki 38, 89-350 Miasteczko Krajeńskie

- Centrum Usług Społecznych w Szydłowie (wcześniej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie)

Jaraczewo 2, 64-930 Szydłowo,

Zadania: Działania ośrodków pomocy społecznej mają na celu umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji w ramach pracy socjalnej. Pomoc społeczna jest udzielana także w przypadku przemocy domowej w postaci: interwencji kryzysowej, poradnictwa: socjalnego, prawnego, pomocy i wsparcia odpowiednich instytucji i specjalistów, udzielenia pomocy w postaci odpowiednich świadczeń, udzielanie wsparcia i pomocy w podejmowanych działaniach ukierunkowanych na wyjście z problemu przemocy.

4) Zespoły interdyscyplinarne w Powiecie Pilskim działające przy Gminnych i Miejskich Ośrodkach Pomocy Społecznej oraz Centrum Usług Społecznych;

Zadania: Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemoc domową. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań wszystkich podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności przez diagnozowanie problemu przemocy domowej, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz podejmowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domowej. Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach.

5) Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Powiecie Pilskim znajdujące się strukturach ośrodków pomocy społecznej;

W przypadku gdy aktom przemocy towarzyszy picie alkoholu należy powiadomić gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, które zgodnie z prawem powinny: przeprowadzić dokładne rozeznanie sytuacji, wezwać osobę nadużywającą alkoholu i stosującą przemoc domową na rozmowę

ostrzegawczą, udzielić wsparcia socjalnego, psychologicznego, prawnego osobom poszkodowanym, poinformować członków rodzin o różnych możliwościach szukania pomocy, a w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia przestępstwa powiadomić organy ścigania.

6) Komenda Powiatowa Policji w Pile;

ul. Bydgoska 115, 64-920 Piła

Zadania: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnieniu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym, obowiązkowe współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące osoby dotknięte przemocą domową podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem to: interwencja i wszczęcie procedury Niebieskiej Karty, sporządzanie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa), zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia osób doznających przemoc domową, a także mienia, wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy, udzielenie informacji osobom doznającym przemoc domową o możliwości uzyskania pomocy.

Osoby wzywające policję mają prawo m.in. do uzyskania od policjantów zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa, wykorzystania dokumentacji interwencji policyjnej jako dowodów w sprawie karnej przeciw sprawcy przemocy, jak również zgłoszenia interweniujących policjantów na świadków w sprawie sądowej.

7) Prokuratura Rejonowa w Pile;

ul. gen. Władysława Andersa 10, 64-920 Piła

Prokuratura działa w oparciu o ustawę o prokuraturze, kodeks postępowania karnego i inne akty prawne.

W przypadku podejrzenia o popełnieniu przestępstwa prokuratura ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo, zlecić zebranie i zabezpieczenie dowodów, zlecić ujęcie sprawcy. Może też zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy domowej w postaci np. dozoru policyjnego lub wystąpić do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania. W zależności od oceny materiału dowodowego postępowanie może zakończyć się skierowaniem do sądu aktu oskarżenia lub umorzeniem postępowania. Świadkowie przemocy domowej lub inne osoby poszkodowane mogą złożyć w prokuraturze (lub policji) zawiadomienie o przestępstwie ściganym z urzędu. Przestępstwa ścigane z urzędu, to przestępstwa w których obowiązkiem państwa jest ściganie sprawcy, bez względu

na to czy chce tego czy też nie pokrzywdzony.

Dowodami w sprawach dotyczących przemocy domowej są:

- obdukcja lub zaświadczenie o stanie zdrowia,
- zeznania świadków - bezpośrednich - czyli osób, które widziały bądź słyszały dane zajście lub pośrednich, czyli takich, które bezpośrednio nie uczestniczyły w zajściu ale dowiedziały się o nim np. od osoby pokrzywdzonej,
- „Niebieska Karta",
- interwencje policji,
- jeżeli sprawca jest agresywny i niszczy sprzęt domowy można złożyć wniosek o oględziny mieszkania (na podstawie art.167 k.p.k. mogą zostać przeprowadzone również z urzędu).

8) Sąd Rejonowy w Pile;

Aleja Powstańców Wielkopolskich 79, 64-920 Piła

Sąd Rejonowy w Pile rozpatruje wszystkie sprawy, z wyjątkiem zastrzeżonych dla sądu okręgowego. Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego zgodnie z ustawą o ustroju sądów powszechnych, realizuje zadania związane z rozpoznawaniem spraw z zakresu: prawa rodzinnego i opiekuńczego postępowania w sprawach nieletnich, postępowania w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu.

9) Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Pile;

Aleja Powstańców Wielkopolskich 79, 64-920 Piła

Zadania: Wykonywanie m.in. czynności związanych ze sprawowaniem dozorów nad skazanymi z art. 207 §1 Kodeksu Karnego (Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. W ramach sprawowanych dozorów kuratorzy zawodowi dla dorosłych wykonują czynności kontrolne, diagnostyczne i resocjalizacyjne w stosunku do skazanych.

Kuratorzy sądowi wchodzą w skład zespołu interdyscyplinarnego oraz mogą wchodzić w skład grup roboczych. Uwzględniając, że grupy robocze są tworzone w celu rozwiązywania problemów związanych w wystąpieniem przemocy domowej.

10) szkoły i placówki oświaty i wychowania;

Zadania oświaty: Przedstawiciele placówek oświatowych posiadają kompetencje, aby: rozpoznać sygnały świadczące o doznawaniu przez dziecko form krzywdzenia, zaniedbania, utrzymywać kontakt z rodziną dziecka, wystąpić do sądu o wgląd w sytuację rodziny, powiadomić policję lub prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, udzielić wsparcia, skierować do specjalistycznej placówki, poradni psychologiczno - pedagogicznej, monitorować sytuację dziecka i rodziny, współpracując

z innymi służbami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w razie potrzeby uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty" przewidzianej dla przedstawicieli oświaty w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą domową), wchodzić w skład zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a także tworzonych przez zespół grup roboczych. W Powiecie Pilskim działa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, która jako placówka oświatowa realizuje własne zadania poprzez diagnozę, konsultacje, terapie, psychoedukacje, rehabilitacje, doradztwo, mediacje, interwencje w środowisku ucznia oraz działalność profilaktyczną i informacyjną. Ponadto Poradnia współdziała ze służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami itp. działającymi na rzecz dzieci i ich rodzin.

11) ochrona zdrowia;

Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania: przeprowadzenie spokojnej rozmowy z osobą doznającą przemoc domową bądź świadkiem przemocy domowej, umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwość jej występowania, poinformowanie osób doznających przemoc domową o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy (służb, instytucji, sieć hosteli), rozpoznanie podczas rozmowy jakichkolwiek sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, wystawienie na potrzebę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach, poinformowanie o warunkach wystawienia obdukcji lekarskiej z wyraźnym zapisem w niej, iż obrażenia ciała powstały wskutek użycia siły fizycznej, obowiązkowe powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenie wykorzystania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała), uruchamianie procedury „Niebieska Karta", uczestnictwo w działaniach związanych z wykonywaniem czynności służbowych w ramach art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

12) organizacje pozarządowe;

Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenie, fundacje, kluby. W zakresie pomocy osobom doznającym przemoc domową organizują: telefony zaufania, punkty informacyjno - konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, hostele, świetlice dla dzieci, pomoc psychologiczną, prawną, socjalną, grupy wsparcia, samopomocowe, pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci, prowadzenie punktów konsultacyjnych dla mieszkańców gmin.

4. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU PILSKIEGO.

4.1. Położenie Powiatu Pilskiego.

Powiat Pilski jest położony w północnej części Województwa Wielkopolskiego. W skład powiatu wchodzi 1 gmina miejska (Piła), 6 gmin miejsko-wiejskich (Łobżenica, Ujście, Wyrzysk, Wysoka, Kaczory, Miasteczko Krajeńskie) oraz 2 gminy wiejskie (Białośliwie, Szydłowo).

Głównym realizatorem zadań skierowanych na ograniczenie oraz zwalczanie zjawiska przemocy domowej na terenie poszczególnych gmin są ośrodki pomocy społecznej, w ramach których działają Zespoły Interdyscyplinarne. Pozostałe jednostki udzielają wsparcia w ramach swojej działalności.

4.2. Dane z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023.

Istotnym dokumentem, który wskazuje kierunek działań powiatowych w zakresie przeciwdziałania przemocy jest Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025 w powiecie pilskim opracowany przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia na Rzecz Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile, który funkcjonował do 30 czerwca 2023 r. W ramach jego realizacji w latach poprzednich sporządzano coroczne sprawozdania. Ewaluacja programu ma na celu sprawdzanie stopnia osiągnięcia założonych celów. Uzyskana w ten sposób wiedza wskazuje jakie działania podjęto oraz w jakim zakresie jednostki pomocy społecznej i inne instytucje wywiązywały się z określonych zadań.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 zakładał realizację trzech celów :

1. Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy.
3. Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

W ramach realizacji celu pierwszego podjęto szereg działań na które składały się kampanie oraz rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dot. zjawiska przemocy domowej i realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.

Celem kampanii było upowszechnianie wśród lokalnej społeczności informacji o instytucjach świadczących w Pile pomoc ofiarom przemocy w rodzinie. Adresatami kampanii są przede wszystkim osoby dotknięte przemocą, a pośrednio również instytucje udzielające wsparcia rodzinie. W ramach ww. kampanii opracowano ulotki informacyjne na temat instytucji działających w mieście w obszarze wsparcia osób dotkniętych przemocą domową oraz zawierające kompleksową informację o ośrodkach świadczących w mieście całodobową pomoc dla osób doznających przemoc domową. Informacje związane z kampanią są udostępniane także na stronie internetowej OPS w zakładce

„Przeciwdziałanie przemocy" oraz w gablotach i na tablicach informacyjnych pilskich instytucji, w tym m.in. policji, sądu i jednostek oświatowych.

Tabela nr 1. Kampanie informacyjno - promocyjne na temat zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Pilskiego w poszczególnych latach:

L.p.	Realizator	Ilość kampanii w poszczególnych latach		
		2021	2022	2023
1.	Komenda Powiatowa Policji w Pile	2	3	2
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	8	8	11
3.	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku	1	1	1
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie/Centrum Usług Społecznych w Szydłowie	1	1	0
5.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Pile	0	4	5
6.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu	0	0	1

Tabela nr 2. Materiały informacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu pilskiego w poszczególnych latach:

L.p.	Realizator	Ilość materiałów informacyjnych w poszczególnych latach		
		2021	2022	2023
1.	Komenda Powiatowa Policji w Pile	50 sztuk	70 sztuk	30 sztuk
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	3 zestawy	4 zestawy	15.655 sztuk
3.	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach	150 ulotek	0	1000 sztuk
4.	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim	58 sztuk materiałów informacyjnych	60 sztuk	0
5.	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku	2 zestawy materiałów informacyjnych	2 sztuki	500 sztuk
6.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie/Centrum Usług Społecznych w Szydłowie	1800 folderów oraz 50 plakatów	250 sztuk	0

7.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Pile	0	50 sztuk	50 sztuk
8.	Szpital Specjalistyczny w Pile	0	0	300 sztuk

W latach 2021 do 2023 roku na terenie powiatu pilskiego zostało przekazanych łącznie 20.084 materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie. dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie oraz 50 ulotek.

Tabela nr 3. Programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży na terenie powiatu pilskiego w poszczególnych latach:

L.p.	Realizator	Ilość programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w poszczególnych latach		
		2021	2022	2023
1.	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy	1	1	0
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie/Centrum Usług Społecznych w Szydłowie	1	1	0

W 2021 roku wdrożone zostały 2 programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, w 2022 roku wdrożono 2 programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, natomiast w 2022 roku nie realizowano programów profilaktycznych.

Tabela nr 4. Programy promujące prawidłowe metody wychowawcze oraz prelekcje i pogadanki dla rodziców o tematyce zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu pilskiego w poszczególnych latach:

L.p.	Realizator	Ilość programów promujących prawidłowe metody wychowawcze oraz prelekcje i pogadanki dla rodziców w poszczególnych latach		
		2021	2022	2023
1.	Komenda Powiatowa Policji w Pile	4 programy	4 programy	0
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie/Centrum Usług Społecznych w Szydłowie	1 program	1 program	0

W 2021 i 2022 roku 2 instytucje realizowały na terenie powiatu pilskiego programy promujące prawidłowe metody wychowawcze oraz przeprowadzały prelekcje i pogadanki dla rodziców o tematyce zjawiska przemocy w rodzinie. Policja realizowała 4 programy głównie w szkołach, w tym w kilku szkołach Powiatu Pilskiego. W 2023 roku żadna instytucja nie realizowała na terenie powiatu pilskiego ww. programu.

W ramach realizacji celu drugiego zebrano dane na temat dostępu osób dotkniętych przemocą

w rodzinie do nieodpłatnego poradnictwa.

Tabela nr 5. Działalność specjalistycznych punktów konsultacyjno -interwencyjnych działających na rzecz ofiar przemocy w rodzinie na terenie powiatu pilskiego w poszczególnych latach:

Rok	Realizator	Ilość osób korzystających z pomocy	Łączna ilość osób korzystających z pomocy w danym roku
2021	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach	5	16
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie/Centrum Usług Społecznych w Szydłowie	6	
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu	5	
2022	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach – 2 punkty	3	8
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu	6	
2023	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie/Centrum Usług Społecznych w Szydłowie (5 punktów konsultacyjnych)	56	61
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach (2 punkty konsultacyjno - interwencyjne)	5	

Na terenie powiatu pilskiego w 2021 r. i 2022 r. działały 5 specjalistycznych punktów konsultacyjno - interwencyjne działające na rzecz ofiar przemocy w rodzinie, z których skorzystało w tym okresie 24 osoby. Natomiast w 2023 roku na terenie powiatu pilskiego działało już 7 specjalistycznych punktów konsultacyjno - interwencyjnych na rzecz ofiar przemocy w rodzinie, z których skorzystało 61 osób. Wynika z tego, że oferta w postaci punktów zwiększyła się i pomoc uzyskało więcej osób niż w poprzednich latach.

Tabela nr 6. Poradnictwo psychologiczne i prawne dla osób doznających przemocy:

	lata	ilość osób doznających przemocy		
		Poradnictwo psychologiczne	Poradnictwo prawne	razem
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	2021	76	11	87
	2022	42	6	48
	2023	16	1	17
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach	2021	4	1	5
	2022	3	0	3
	2023	5	0	5
Miejsko Gminny Ośrodek	2021	3	0	3

Pomocy Społecznej w Ujściu	2022	5	0	5
	2023	12	0	12
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy	2021	14	6	20
	2022	16	9	25
	2023	4	7	11
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu	2021	5	0	5
	2022	3	3	6
	2023	5	5	10
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiej	2021	2	6	8
	2022	0	0	0
	2023	5	0	5
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim	2021	4	4	8
	2022	1	0	1
	2023	0	0	0
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile	2021	21	7	28
	2022	15	8	23
	2023	0	0	0
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku	2021	0	0	0
	2022	16	8	24
	2023	6	0	6
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie/Centrum Usług Społecznych w Szydłowie	2021	2	2	4
	2022	4	9	13
	2023	0	6	6

Z poradnictwa psychologicznego skorzystało:

- Rok 2021 - 131 osób
- Rok 2022 - 105 osób
- Rok 2023 - 53 osoby

Z poradnictwa prawnego skorzystało:

- Rok 2021 - 37 osób
- Rok 2022 - 43 osoby
- Rok 2023 - 19 osób
-

W ramach realizacji celu trzeciego uzyskano informacje na temat instytucji realizujących programy korekcyjno - edukacyjne i ilości osób, które skorzystały z tej oferty.

Tabela nr 7. Uczestnicy programów korekcyjnych wobec sprawców przemocy na terenie powiatu pilskiego:

Rok	Realizator programu	Ilość osób przystępujących do programu	Ilość osób kończących program
2021	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	15	3

	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile	16	4
2022	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	35	6
	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku	15	0
	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile	11	3
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie/Centrum Usług Społecznych w Szydłowie	6	1
2023	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	30	6
	Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Pile	8	8

Adresatami programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie są osoby dorosłe, mężczyźni i kobiety, stosujący wszelkie formy przemocy (fizycznej, psychicznej, seksualnej) wobec współmałżonki (współmałżonka), partnerki (partnera), rodzeństwa, rodziców, osób starszych, dzieci własnych lub przysposobionych, albo wobec innych osób zamieszkujących we wspólnym gospodarstwie domowym.

W sumie 2021 roku do programu korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, którego celem jest rozpoznanie, zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc przystąpiło 31 osób, z czego 7 osób ukończyło program. W 2022 roku 67 osób przystąpiły do programu, jednak tylko 9 osób go ukończyło. W 2023 roku zauważalny jest spadek ilości osób przystępujących do programu tj. 38, z tego 14 osoby zrealizowały program do końca.

Jak wynika z przedstawionych danych mimo zainteresowania programem osób stosujących przemoc, to ilość osób uzyskujących zaświadczenie o ukończeniu programu jest niezadowalająca. Osoby deklarujące udział w programie w trakcie jego trwania rezygnują ze spotkań co następnie przedkłada się na małą ilość osób kończących program.

4.3 Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej w latach 2021 - 2023 z terenu Powiatu Pilskiego.

Procedura „Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty" następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A"7. Kartę wypełnia przedstawiciel właściwej służby, gdy w toku prowadzonych czynności służbowych powezmie podejrzenie o stosowaniu przemocy domowej. Do wypełniania formularza „Niebieska Karta - A" są zobowiązani: policjant, przedstawiciel jednostki organizacyjnej pomocy społecznej - pracownik socjalny, przedstawiciel ochrony zdrowia - lekarz, pielęgniarka, ratownik

medyczny, przedstawiciel oświaty - nauczyciel, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęcie procedury nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wszczętych i realizowanych procedur "Niebieskiej Karty"

Tab.8. Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty" (na podstawie art. 9d ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej):

Obszar działania Zespołu Interdyscyplinarnego	2021	2022	2023
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu	14	7	7
Miejsko - Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy	15	21	22
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	436	183	370
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej /Centrum Usług Społecznych w Szydłowie	32	14	27
Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu	32	26	21
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiej	21	8	26
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku	35	34	38
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim	5	5	10
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach	27	10	14
Razem powiat pilski	617	308	535

Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Pilskiego w latach 2021 - 2023 wszczęły łącznie **1460** procedur „Niebieskiej Karty". Liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart" w roku 2021 była większa niż w roku 2022 i 2023. Natomiast liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty" w roku 2023 nieznacznie się zwiększyła w stosunku do roku 2021.

Z przedstawionej tabeli wynika, że problem przemocy w rodzinie stale wzrasta. Duża liczba wszczętych procedur w 2021 r. może wynikać dodatkowo z okresu pandemii, w czasie której rząd ogłosił tzw. "lockdown", w ramach którego znacznie ograniczono swobodę przemieszczania się aby nie rozprzestrzeniać koronawirusa. Rodziny zamknięte w czterech ścianach mieszkania często nie radziły sobie z emocjami co z kolei powodowało frustrację i częściej niż zwykle dochodziło do aktów przemocy.

Tab. 9. Realizowane procedury „Niebieskiej Karty" (liczba realizowanych procedur „Niebieskiej Karty" na podstawie art. 9d ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej):

Obszar działania Zespołu Interdyscyplinarnego	2021	2022	2023
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu	11	9	7

Miejsko - Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy	13	21	21
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	258	174	242
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie/Centrum Usług Społecznych w Szydłowie	27	15	18
Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu	31	22	15
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiej	20	7	23
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku	35	31	34
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim	3	6	6
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach	27	9	9
Razem powiat pilski	414	294	375

Z otrzymanych danych wynika, że liczba realizowanych procedur „Niebieskiej Karty" nieznacznie się zmniejszała. W latach 2021 - 2023 zrealizowano ich łącznie 1083. Po wszczęciu procedury "Niebieskiej Karty" następuje jej realizacja prowadzona przez Zespoły Interdyscyplinarne działające przy Ośrodkach Pomocy Społecznej. Działania w ramach realizacji procedury są ściśle określone przepisami prawa. Udział w realizacji procedury biorą przedstawiciele instytucji i służb wyznaczeni przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, który powołując grupy robocze czuwa nad ich przebiegiem. Realizacja procedury polega na oddzielnych spotkaniach członków grupy roboczej z osobą dotkniętą przemocą oraz stosującą przemoc domową. W trakcie spotkań omawia się sytuację, w której doszło do przemocy oraz ustala plan pomocy ofierze i pracy ze sprawcą. Następnie członkowie grupy roboczej monitorują działania podjęte przez członków rodziny. W razie potrzeby są wyznaczane kolejne spotkania.

Tab.10 Liczba ofiar przemocy w rodzinie według płci i wieku w powiecie pilskim:

	2021	**2022**	**2023**	**Łączna liczba ofiar**
Kobiety	453	369	313	1135
Mężczyźni	103	50	56	209
Dzieci i młodzież 0-18	402	78	397	877

Jak wynika z powyższej tabelki ogromną ilość osób dotkniętych przemocą stanowią kobiety z dziećmi lub same dzieci. Ilość mężczyzn jest kilkukrotnie niższa. Dane te pokazują, kogo najbardziej

dotyka problem przemocy w rodzinie.

Tab.11 Liczba sprawców przemocy w rodzinie według płci w powiecie pilskim:

	2021	2022	2023	Łączna liczba sprawców
Kobiety	107	82	131	320
Mężczyźni	496	313	348	707

W latach 2021 -2023 r. łączna liczba sprawców przemocy wyniosła 1027 z czego 69 % stanowili mężczyźni.

4.4 . Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych ze Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile w latach 2021 - 2023 .

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile do dnia 30 czerwca 2023 r. był jednostką zabezpieczającą zadanie przeciwdziałania przemocy w ramach interwencji kryzysowej.

Tab. 12. Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia SOW z podziałem na płeć i

	2021	2022	2023	Razem
Kobiety	22	18	8	**31**
Mężczyźni	1	3	3	**7**
Dzieci	26	28	12	**66**

Jak wynika z danych największą grupę osób dotkniętych przemocą, korzystających z pobytu w Ośrodku stanowią kobiety z dziećmi.

Tab. 13. Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia SOW z podziałem na powiaty i gminy:

L.p	Powiat	Gmina	2021	2022	2023	Liczba osób wg gminy	Liczba osób wg powiatów
1.	Pilski	Piła	18	13	3	34	
		Ujście	0	2	0	2	
		Wysoka	1	2	3	3	
		Miasteczko Kraj.	0	1	1	2	44

		Łobżenica	0	0	3	3	
2.	Chodzieski	Chodzież	12	1	0	13	
		Budzyń	0	3	3	6	19
3.	Czarnkowsko-Trzcianecki	Czarnków	3	0	1	4	4
4.	Złotowski	Złotów	2	0	0	2	
		Krajenka	0	0	1	1	3
5.	Obornicki	Rogóźno	7	7	0	14	
		Ryczywół	1	4	0	5	25
		Oborniki	0	3	3	6	
6.	Szamotulski	Wronki	2	0	0	2	2
7.	Wałecki	Mirosławiec	0	4	4	8	8
8.	Zielonogórski	Sulechów	0	1	0	1	1
9.	Łobeski	Łobez	2	0	0	2	2
10.	Bydgoski	Bydgoszcz	1	0	0	1	1
11.	Koszaliński	Koszalin	0	2	2	4	4

W latach 2021 -2023 z pomocy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile korzystały osoby z 11 powiatów. Grupa osób doświadczająca przemocy w rodzinie pochodząca z powiatu pilskiego - 44 ofiary, co stanowi 39 % wszystkich osób.

5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU.

5.1 Cel główny i cele szczegółowe.

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 oparty jest na zasadach:

1. Wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych powołanych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy;
2. Zmiany pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy domowej;
3. Promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci i młodzieży do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy domowej;
4. Szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania;
5. Edukacji mieszkańców Powiatu Pilskiego na temat zjawiska przemocy domowej;
6. Promowania alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

CELEM GŁÓWNYM PROGRAMU JEST ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE PILSKIM.

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy domowej.
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla osób doznających przemoc domową.
3. Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Cel szczegółowy 1:

Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy domowej.

Działania:

a) Organizowanie kampanii informacyjnych promujących życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy.

b) Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy domowej.

c) Współpraca ze szkołami z terenu Powiatu Pilskiego w celu organizowania zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy domowej.

Oczekiwane rezultaty:

a) Wzrost prawidłowych postaw i zachowań oraz poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemu przemocy domowej.

b) Ograniczenie społecznej tolerancji na zjawisko przemocy domowej.

c) Podniesienie świadomości rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych.

d) Rozwój prawidłowych zachowań oraz ograniczenie zjawiska przemocy u dzieci i młodzieży.

e) Rozpowszechnienie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny wśród jak najszerszej liczby odbiorców.

Cel szczegółowy 2:

Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla osób doznających przemoc domową.

Działania:

a) Zorganizowanie specjalistycznego punktu konsultacyjno - interwencyjnego działającego na rzecz osób doznających przemocy domowej.

b) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób doznających przemocy domowej.

c) Prowadzenie poradnictwa prawnego dla osób doznających przemoc domową.

d) Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla osób doznających przemoc domową.

***Oczekiwane rezultaty*:**

a) Swobodny dostęp do informacji dla osób doznających przemoc domową.

b) Szeroki dostęp do nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego oraz prawnego dla osób doznających przemoc domową.

c) Swobodny dostęp do terapii dla osób doznających przemoc domową.

Cel szczegółowy 3:

Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Działania:

a) Zastosowanie programów korekcyjno - edukacyjnych oraz psychologiczno -terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc domową.

b) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób stosujących przemoc domową.

c) Zorganizowanie specjalistycznych, długofalowych terapii dla osób stosujących przemoc domową.

Oczekiwane rezultaty:

a) Ograniczenie zjawiska przemocy domowej poprzez zwiększenie umiejętności opanowania własnych emocji u osób stosujących przemoc domową oraz pracy nad sobą.

b) Zwiększenie świadomości zachowań agresywnych u osób stosujących przemoc domową.

c) Podniesienie poziomu wiedzy osób stosujących przemoc domową na temat zjawiska przemocy domowej poprzez udział w specjalistycznych terapiach.

d) Zwiększenie liczby osób stosujących przemoc domową korzystających z profesjonalnej terapii psychologicznej.

5.2. Harmonogram działań

Cele do realizacji	Zadanie	Działania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji	Źródło finansowania
1. Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy domowej	1. Opracowanie i publikacja ulotek, broszur, plakatów dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową w powiecie pilskim. 2. Umieszczenie informacji o możliwości uzyskania wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na stronie internetowej PCPR. 3. Organizowanie zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy dla rodziców 4. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i umiejętności i	1.Organizowanie kampanii informacyjnych promujących: życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy. 2. Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia wiadomości na temat zjawiska przemocy domowej 3. Współpraca ze szkołami z terenu powiatu pilskiego w celu prowadzenia zajęć profilaktycznych oraz informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	1. Liczba wykonanych oraz przekazanych broszur oraz ulotek dotyczących występowania zjawiska przemocy domowej oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla osób doznających przemoc domową w Powiecie Pilskim. 2. Liczba kampanii informacyjno-promocyjnych na temat zjawiska przemocy domowej. 3. Liczba wdrożonych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. 4. Liczba programów promujących prawidłowe metody wychowawcze oraz liczba prelekcji i pogadanek dla rodziców.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile - Ośrodki Pomocy Społecznej - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -Organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe - Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pile	2024-2030	Budżet samorządu -powiatu -gmin -środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych

	opanowania emocji oraz reagowania na przemoc.					
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla osób doznających przemoc domową	1. Umożliwienie mieszkańcom Powiatu Pilskiego swobodnego korzystania ze specjalistycznego punktu działającego na rzecz osób doznających przemoc domową. 2. Udzielanie wsparcia osobom doznającym przemoc domową.	1. Zorganizowanie specjalistycznego punktu konsultacyjno-interwencyjnego działającego na rzecz osób doznających przemoc domową oraz poradnictwa psychologicznego. 2. Prowadzenie poradnictwa prawnego dla osób doznających przemoc domową. 3. Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla osób doznających przemoc domową.	1. Liczba osób korzystających z pomocy w ramach punktu konsultacyjnego – interwencyjnego dla osób doznających przemoc domową w podziale na wiek i płeć. 2. Liczba osób doznających przemoc domową korzystających z poradnictwa psychologicznego oraz prawnego. 3. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych terapii dla osób doznających przemoc domową.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile - Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatu Pilskiego - Służba zdrowia - Organizacje pozarządowe	2024-2030	Budżet samorządu -powiatu -gmin -środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych
3. Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową	1.Edukacja sprawców.	1. Zastosowanie programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc domową. 2. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób stosujących przemoc domową. 3. Zorganizowanie specjalistycznych, długofalowych terapii dla osób stosujących przemoc domową	1. Liczba osób stosujących przemoc domową korzystających z poradnictwa psychologicznego. 2. Liczba osób stosujących przemoc domową korzystających z długofalowych terapii specjalistycznych. 3. Liczba wdrożonych programów korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową. 4. Liczba wdrożonych programów psychologiczno – terapeutycznych.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile - Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatu Pilskiego - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Służba zdrowia - Organizacje pozarządowe - Policja, Areszt Śledczy, Sąd, Prokuratura	2024 - 2030	Budżet samorządu -powiatu -gmin -środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych

6. REALIZATORZY I WSPÓŁREALIZATORZY PROGRAMU.

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030" ma charakter długofalowy. Będzie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile przy współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, Policją, służbą zdrowia, oświatą, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

7. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.

Monitoring programu będzie prowadzony corocznie, poprzez sprawdzanie stopnia osiągnięcia celów założonych w programie. Zakłada się możliwość korekty programu w przypadku niewystarczającej skuteczności zrealizowania założonych działań.

Ewaluację programu prowadzić będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile przy wykorzystaniu informacji od pozostałych realizatorów programu. Informacje o realizacji programu będą przedkładane Radzie Powiatu w Pile w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.

Źródłem finansowania zadań wynikających z „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030" będą środki finansowe z budżetu Powiatu Pilskiego, środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.